Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Migratie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
8059479

Uw referentie
II 2026/27 19 637, nr. 3655
II 2025/26 36 915, nr. 11
II 2024/25 19 637, nr. 3424
II 2025/26 19 637, nr. 3584
II 2025/26 19 637, nr. 3583
TZ202609-070
2026Z20412

Datum 16 november 2026
Betreft Diverse onderwerpen migratiebeleid

In deze brief geef ik, onder meer, de stand van zaken weer met betrekking tot verschillende – door uw Kamer aangenomen – moties en toezeggingen met betrekking tot asiel(opvang).

Motie Van Dijk[1] (SGP) over intrekking van de verblijfsvergunning bij een eerste veroordeling voor een zeer ernstig misdrijf verzoekt de regering bij de uitwerking van de aanscherping van de glijdende schaal het mogelijk te maken dat een onherroepelijke veroordeling wegens een zeer ernstig misdrijf reeds bij een eerste veroordeling leidt tot intrekking van de verblijfsvergunning, voor zover internationale verplichtingen dit toelaten.
De glijdende schaal wordt nu al zo toegepast dat bij een onherroepelijke veroordeling – ook als dat de eerste veroordeling is waartegen de vreemdeling niet in beroep is gegaan – de verblijfsvergunning van de criminele vreemdeling kan worden ingetrokken. Daarbij kent artikel 3.86 van het Vreemdelingenbesluit 2000 een glijdende schaal voor minder ernstige misdrijven met een maximale strafbedreiging tot zes jaar gevangenisstraf en een glijdende schaal voor ernstige misdrijven met een maximale strafdreiging van meer dan zes jaar gevangenisstraf. In de tweede glijdende schaal kan bij een kortere verblijfsduur de verblijfsvergunning al worden ingetrokken. Bij een zeer ernstig misdrijf zal in het algemeen dan ook intrekking mogelijk zijn; wanneer de vrijheidsbenemende straf 48 maanden bedraagt wordt ook bij een verblijfsduur van meer dan 15 jaar aan de glijdende schaal voldaan. In die zin is de motie een bevestiging van het huidige beleid. Er kunnen echter situaties zijn waarbij de rechter bij een zeer ernstig misdrijf een relatief lage straf oplegt vanwege specifieke omstandigheden, die de verwijtbaarheid van de dader verminderen. Het kan dan gaan om situaties van het zogenoemde 'bijna overmacht'. Er is dan bijvoorbeeld sprake van psychische druk of emotionele nood bij de dader en/of disproportioneel handelen in een voor de dader dreigende situatie. De rechter weegt alle relevante factoren om tot een uitspraak te komen over verwijtbaarheid en de daarbij behorende straf. Die strafmaat is primair leidend in de glijdende schaal en niet de aard van het misdrijf. Met de laatste aanpassingen in de toepassing glijdende schaal[2] is het in de motie gevraagde op de maximale wijze binnen de juridische mogelijkheden mogelijk gemaakt en daarmee zie ik de motie als afgedaan.
Motie Eerdmans (JA21) over maatregelen om de asielinstroom en de kosten van asielopvang terug te dringen[3]

[1] Kamerstukken II 2026/27 19 637, nr. 3655
[2] Kamerstukken II 2025/2026 19637, nr. 3569
[3] Kamerstukken II 2025/26 36 915, nr. 11

Het lid Eerdmans heeft bij de voorjaarsnota gevraagd om een nieuw, aanvullend pakket aan maatregelen dat expliciet erop gericht is om de asielinstroom te beperken en de kosten van asielopvang terug te dringen. De afgelopen maanden heeft het kabinet de grootste stelselwijziging binnen de migratieketen in 25 jaar doorgevoerd, het kost tijd voordat de effecten hiervan zichtbaar zijn. Dit geldt ook voor de aanvullende maatregelen die volgen uit de uitvoeringswet Pact.
De inzet van het kabinet is om, samen met alle uitvoerende organisaties, alle processen binnen de migratieketen verder te optimaliseren. De hiervoor genoemde stelselwijziging kent een scala aan maatregelen en heeft impact op de uitvoering, zoals de wet tweestatusstelsel en de nieuwe nareisvoorwaarden. Ik hecht eraan om de uitvoerende organisaties ruimte en tijd te bieden om de maatregelen die volgen uit de stelselwijzigingen goed tot uitvoering te brengen. Ik ben ervan overtuigd dat dit leidt tot een daling van de asielinstroom, een snellere asielprocedure en een verbeterde vertrekprocedure. Het kabinet blijft bereid om alle juridische ruimte te gebruiken om aanvullende maatregelen te nemen indien die uitvoerbaar zijn. Op dit moment zijn hiervan geen voorbeelden bekend. Uw Kamer heeft eerder een aantal toezeggingen gehad aangaande voorbeelden uit andere Europese lidstaten waar het kabinet nog later over zal rapporteren.

Zoals ik hiervoor aangaf kennen verschillende maatregelen een zekere doorlooptijd voordat de effecten zichtbaar worden. Bijvoorbeeld ten aanzien van de aanscherpingen van de voorwaarden voor nareizende gezinsleden waarbij een aantal maanden vertraging zit tussen de toekenning van de vergunning en de daadwerkelijke aankomst in Nederland.

De afgelopen jaren is gebleken dat het op- en afschalen van het COA en het direct meebewegen met de actuele opvangbehoefte niet bijdraagt aan een duurzaam opvanglandschap dat voorziet in een stabiel benodigd aantal opvangplekken. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord en daaruit volgend de eerste suppletoire begroting van 2025 een ramingsbijstelling gedaan. Hierdoor is stabiele financiering voor het COA beschikbaar gekomen tot en met 2035. Meerjarig is er voor 83.000 plekken budget Binnen de stabiele financiering wordt een vaste voorraad van 41.000 duurzame opvangplekken vastgelegd. Aanvullende meerjarige capaciteit dient contractueel opzegbaar te zijn. Daarnaast worden de mogelijkheden verkend om deze opvangplekken om te kunnen zetten naar alternatieve huisvesting voor verschillende andere doelgroepen (studenten, spoedzoekers etc.). De keuze hiertoe wordt genomen wanneer dit verantwoord is met het oog op de bezettingsgraad en behoud van een duurzame opvangvoorraad. Daarmee dalen ook de enorme kosten die nu worden gemaakt voor alle noodopvanglocaties. Kortom door de instroom te verlagen, statushouders sneller door te plaatsen en de noodopvang af te bouwen kunnen de uitgaven voor asiel op termijn substantieel dalen, hierop blijft het kabinet inzetten.

De minister zal de Kamer het eerste kwartaal van 2026 informeren over de uitkomst van de evaluatie van de werking van de pilot procesbeschikbaarheidsaanpak
De pilot procesbeschikbaarheidsaanpak is in februari 2025 gestart met als doel het beperken van overlast veroorzaakt door (met name) asielzoekers met een kansarme asielaanvraag. Inmiddels is de pilot geëvalueerd en is de werkwijze inpasbaar gemaakt in de asielprocedure onder het Europees Asiel- en Migratiepact.
Hierbij wordt blijvend ingezet op geprioriteerde afhandeling van aanvragers die overlast veroorzaken en op versnelde afhandeling van kansarme asielaanvragen. Daarnaast

wordt de verscherpt toezicht locatie (vtl) doorontwikkeld en onderzocht op welke wijze vrijheidsbeperkende maatregelen (als in art. 56 VW) breder kunnen worden ingezet in de asielketen. De procesbeschikbaarheidsaanpak blijft daarmee bestaan op een manier die past onder de wetgeving volgend uit het Asiel- en Migratiepact.

***Motie Dijk (SP) inzake de verdienmodellen van commerciële asiel- en noodopvang stoppen.*[4]**
***Motie Van Dijk (SGP) om voor eind 2025 te stoppen met de commerciële noodopvang en de Kamer maandelijks te informeren over de voortgang.*[5]**
Laat ik vooropstellen dat dit kabinet werkt aan een stabiel opvanglandschap waarbij de inzet van noodopvang niet langer nodig is. Echter, op dit moment is de situatie in de opvang echter nijpend en is het helaas wel nodig om gebruik te maken van de noodopvanglocaties. Bij de realisatie van een stabiel en duurzaam opvanglandschap zet ik onder andere in op het interbestuurlijk toezicht (IBT) in het kader van de spreidingswet. Pas wanneer voldoende reguliere opvangplekken zijn gerealiseerd is het mogelijk om dure noodopvanglocaties af te schalen en deze besparing daadwerkelijk te realiseren. Per brief informeerde ik uw kamer eerder dit jaar over de voortgang van de realisatie van reguliere opvangplekken naar aanleiding van moties van Dhr. van Dijk en Dhr. van Nispen. Naar verwachting zullen op 1 januari 2027 43.000 opvangplekken in gebruik zijn. Het COA en ministerie werken samen aan voldoende reguliere opvangplekken met behulp van de spreidingswet, waarvan een deel van de te realiseren opvangplekken contractueel opzegbaar is. Over de voortgang van een duurzaam en stabiel opvanglandschap zal ik uw Kamer periodiek informeren.

***Motie Ceder (CU) en Westerveld (PRO) over onderzoeken of Rijksvastgoedlocaties ingezet kunnen worden als langjarige opvanglocatie zodat kinderen niet in de (crisis)noodopvang terechtkomen* [6]**
Het kabinet zet zich in om de afhankelijkheid van noodopvang af te bouwen en ervoor te zorgen dat bewoners, en in het bijzonder kinderen, op stabiele en duurzame opvang kunnen rekenen. Tegelijkertijd is het opvangstelsel onderdeel van een bredere migratieketen die al langere tijd onder druk staat. De behoefte aan opvangplekken wordt gevormd door de combinatie van instroom van asielzoekers, doorstroom van statushouders richting gemeenten en uitstroom van uitgeprocedeerde asielzoekers en hangt dus samen met ontwikkelingen in de gehele keten. Het COA werkt hard aan het bewerkstelligen van een duurzaam opvanglandschap. Hierbij wordt ook gekeken naar de inzet van locaties van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) als langjarige opvanglocaties met adequate voorzieningen voor kinderen. Rijksvastgoedlocaties spelen al langere tijd een belangrijke rol in de asielopvang. Zo is een aantal Rijksvastgoedlocaties verhuurd of verkocht aan het COA, en zijn er locaties verkocht aan medeoverheden die de betreffende locaties inzetten voor asielopvang of de huisvesting van statushouders. Het kabinet kijkt doorlopend naar waar de inzet van deze locaties mogelijk is. Ten aanzien van het OVV rapport Kinderen in de noodopvang is het streven om Uw kamer voor de begrotingsbehandeling een beleidsreactie te sturen waarin ik breder in ga op de aanbevelingen van de OVV.

Uitvoering Motie Podt inzake psychosociale ondersteuning in de asielopvang

[4]
[5] Kamerstukken II 2024/25 19 637, nr. 3424
[6] Kamerstukken II 2025/26 19 637, nr. 3584

Op 2 oktober 2025 heeft uw Kamer een motie aangenomen van het lid Podt (D66) c.s.[7] In deze motie heeft de Kamer verzocht om in overleg met de Minister van VWS er voor te zorgen dat psychosociale ondersteuning voor minderjarigen structureel is verankerd in het aanbod van alle vormen van asielopvang. Tijdens het commissiedebat van 11 juni jl. heb ik toegezegd om uw Kamer nader te informeren over de psychosociale ondersteuning aan asielzoekerskinderen in de noodopvang. Met deze reactie geef ik invulling aan beide verzoeken van uw Kamer.

Samen met verschillende experts uit het veld met kennis op het terrein van psychosociale ondersteuning is een plan uitgewerkt om de kinderen in de asielopvang zo goed mogelijk te ondersteunen. Deze ondersteuning zet in op alle lagen van de zogeheten interventiepiramide voor mentaal welzijn. Deze preventieve interventies moeten duurdere geestelijke gezondheid zorg of jeugdhulp voorkomen. De kosten voor bovengenoemde inzet worden op basis van de huidige bezetting geraamd op circa € 16 miljoen per jaar. De structurele financiële dekking hiervoor is echter niet beschikbaar.

Via de inzet van Europese middelen heb ik voor de komende jaren ruimte gevonden om de huidige inzet op psychosociale ondersteuning (€ 4,5 miljoen per jaar) te kunnen te verdubbelen. Via deze route is voor de periode 2028 tot en met 2031 € 9 miljoen per jaar beschikbaar.

Met deze financiering wordt samen met het COA en andere betrokken organisaties uitgewerkt hoe bovengenoemde inzet op zoveel mogelijk locaties, waar kinderen verblijven, beschikbaar kan komen. Voor de uitvoering van de verschillende activiteiten en interventies moet voldoende personeel en vrijwilligers gevonden worden. Dit kan tijd kosten om de activiteiten uit te rollen over de verschillende opvanglocaties. Omdat partijen als Save the Children (TeamUp), De Vrolijkheid (Kunstlab) en VluchtelingenWerk Nederland (Time4You) reeds actief zijn op een deel van de locaties beginnen we zeker niet op nul en zal gebruik worden gemaakt van de kennis, ervaring en inzet die deze organisaties plegen.

De minister zegt toe een brief over de inventarisatie van kleinschalige opvang aan de Kamer te sturen.
Verscheidene gemeenten hebben interesse om hun opgave voortkomend uit de spreidingswet op kleinschalige wijze vorm te geven. Dit geldt eveneens voor de amv-opgave. Uw Kamer is al eerder medegedeeld dat het COA aangedragen plannen altijd onderzoekt. Het daadwerkelijk realiseren blijkt echter lang niet altijd mogelijk waardoor momenteel slechts een beperkt aantal kleinschalige reguliere opvanglocaties in gebruik is.

Na vragen van het lid Ceder, is in het commissiedebat op 23 april jl. aangegeven dat een inventarisatie van knelpunten zal worden opgesteld. Daartoe worden gesprekken gevoerd tussen het ministerie, het COA en de VNG. De kleine schaal brengt uitdagingen met zich mee op zowel facilitair als personeel vlak. Uitgangspunt is oplossingsgerichtheid van deze knelpunten, zodat ook handvatten worden gegeven om bij wensen voor kleinschalige opvang vaker over te kunnen gaan op realisatie. Uw Kamer zal in Q1 van 2027 per brief geïnformeerd worden over de uitkomst hiervan.

[7] Tweede Kamer, vergaderjaar 2025–2026, 19 637, nr. 3486

De minister stuurt voor de begrotingsbehandeling Asiel en Migratie een brief met een uiteenzetting van de kosten van de tijdelijke asielopvang[8]
Een reguliere opvangplek kostte in 2025 gemiddeld 33.374 euro. Een noodopvangplek kostte in 2025 een gemiddeld bedrag van 65.137 euro. Dit betekent dat een gemiddelde noodopvang plek ca. 31.763 euro meer kost dan een reguliere opvangplek. In 2025 waren er gemiddeld 37.245 bewoners bij het COA die gebruikt maakten van een plek op een noodopvanglocatie. De meerkosten die het COA maakt voor deze 37.245 bewoners komen in 2025 in totaal uit op 1,18 miljard euro.

In de rijksbegroting is op dit moment, vooruitlopend op het uitvoeren van de Spreidingswet en het realiseren van voldoende reguliere opvangplekken op basis van de Meerjaren Productie Prognose, een aflopend financieel kader opgenomen. Deze loopt af van een bedrag van 0,9 mld. euro in 2027 naar 0 euro in 2030 voor noodopvang. De mogelijke besparing waar het lid Struijs in het debat op doelde is in enige vorm opgenomen in de Rijksbegroting. De realisatie daarvan is wel afhankelijk van het aanbod en realisatie van voldoende reguliere opvanglocaties.

MAenM zegt toe tijdens de regionale regietafels te bespreken of overschrijdingen van de opvangopgave door toedoen van het niet naleven van de termijnen door het Rijk of COA extra kunnen worden meegewogen bij de verdeelsleutel Spreidingswet en zegt toe hier schriftelijk op terug te komen (Lid Ceder).
Naar aanleiding van de vraag van het lid Ceder (ChristenUnie) heb ik tijdens mijn gesprekken met bestuurders aan de Provinciale Regietafels aandacht besteed aan de gevolgen voor gemeenten wanneer een azc langer openblijft dan oorspronkelijk met het COA was afgesproken. Daarbij is besproken hoe in het kader van het interbestuurlijk toezicht (IBT) rekening wordt gehouden met dergelijke omstandigheden, met inbegrip van de vraag in hoeverre het niet tijdig voldoen aan de opvangopgave een gemeente kan worden verweten wanneer dit mede het gevolg is van handelen of nalaten van het Rijk of het COA. Zoals bij het IBT gebruikelijk is, worden hierbij alle relevante feiten en omstandigheden betrokken en dus ook de door u genoemde omstandigheden.
Deze omstandigheden leiden niet tot een aanpassing van de verdeelsleutel voor de indicatieve verdeling maar kunnen aanleiding zijn om dit te betrekken bij de oordeelsvorming binnen het IBT. Deze verdeelsleutel is wettelijk vastgelegd en gebaseerd op het inwonertal en de sociaaleconomische status van gemeenten. De verdeelsleutel zelf kan daarom niet op grond van dergelijke omstandigheden worden gewijzigd.

De minister zegt toe in overleg met VNG het expertiseteam ook beschikbaar te stellen voor gemeenten waar opvanglocaties genoodzaakt langer open moeten blijven.
Naar aanleiding van de vraag van het lid Straatman (CDA) bevestig ik dat met de VNG is afgestemd dat gemeenten waar opvanglocaties genoodzaakt langer open moeten blijven ook gebruik kunnen maken van het ondersteuningsteam asiel. Inmiddels is een aantal van deze gemeenten al door het ondersteuningsteam geholpen.

Verschijnen kennisbrief praktijkvoorbeelden duurzame asielopvang
Op 24 september jl. is op de website van Clingendael de kennisbrief 'Van weerstand naar betrokkenheid bij lokale asielopvang'[9] verschenen. Deze kennisbrief is opgesteld binnen het kader van het Kennisportaal Migratie, een samenwerkingsverband tussen het Directoraat-Generaal Migratie (DGM) en de onderzoeksinstellingen Clingendael en het

[8] TZ202609-070
[9] Clingendael (2026) Kennisbrief: Van weerstand naar betrokkenheid bij lokale asielopvang

Migration Policy Institute Europe (MPI Europe). De kennisbrief gaat in op voorbeelden uit de gemeentelijke praktijk rondom de organisatie van opvang voor asielzoekers en andere doelgroepen. Hoewel gemeenten te maken krijgen met weerstand rond de komst van asielopvang, zijn veel gemeenten in staat gebleken om deze weerstand om te zetten in lokaal draagvlak. De kennisbrief zet enkele van deze projecten, waaronder Thuis in Oss, op een rij en trekt daar lessen uit over communicatie naar buurtbewoners, locatiekeuze en inrichting van opvanglocaties, en participatie en activering van bewoners. Met deze brief geef ik tevens opvolging aan de motie van uw leden Straatman, Van Asten en Westerveld[10]

Hoewel de kennisbrief geen uniform script aanbiedt voor het realiseren van duurzame asielopvang, bieden de aangehaalde voorbeelden handvatten aan gemeenten en uitvoerders binnen de asielketen voor het organiseren van duurzame asielopvang.

Openbaarmaking kwartaaloverzichten piketmeldingen ernstige incidenten
Naar aanleiding van het verzoek tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 29 september jl. om schriftelijk te reageren op het bericht '*Ernstige incidenten met asielzoekers bij IND en COA al tijden niet openbaar*',[11] informeer ik uw Kamer hierbij als volgt:

Zoals eerder aangegeven, zijn de kwartaaloverzichten van de piketmeldingen de afgelopen periode niet met de gebruikelijke frequentie gepubliceerd.
De achterstand is ontstaan door beperkte personele capaciteit en doordat voor de verwerking van reeds geregistreerde meldingen aanvullende handmatige controles nodig waren om de informatie rondom de meldingen uit het systeem volledig te verwerken. Deze extra kwaliteitsstappen vergden tijdelijk meer tijd dan voorzien.

Ik onderschrijf het belang van transparantie over ernstige incidenten binnen de migratieketen. Om die reden worden samenvattingen van de piketmeldingen ook openbaar gemaakt. De afgelopen periode is hard aan gewerkt om een inhaalslag te maken op de opgelopen achterstand. Het proces is aangescherpt en de interne werkwijze rondom archivering van meldingen is verbeterd, waardoor nieuwe meldingen efficiënter kunnen worden verwerkt.

De achterstallige overzichten zijn verwerkt en de meldingen tot en met het meest recente kwartaal zijn per 30 oktober 2026 openbaar gemaakt. Met deze publicatie is de achterstand weggewerkt en wordt het reguliere kwartaalritme van publicatie hervat.

Uitstel Periodieke rapportage terugkeerbeleid
Momenteel wordt de Periodieke rapportage over het begrotingsartikel 37.5 inzake terugkeer uitgevoerd door een externe partij. Uw Kamer is eerder over de opzet en vraagstelling van de rapportage geïnformeerd in de Harbersbrief van 5 september 2025, Kamerstukken II 2025/26, 29 344, nr. 156. De intentie was om deze rapportage voor 31 december 2026 aan uw Kamer aan te bieden. Hoewel de Periodieke rapportage zich in de afrondende fase bevindt, blijkt deze termijn helaas niet haalbaar. Ik zal de Periodieke rapportage zo snel mogelijk aan u toezenden. De verwachting is dat dit in Q1 2027 plaatsvindt.

Ik hoop uw Kamer hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

[10] Kamerstukken II, vergaderjaar 2025-2026, 19637 nr. 3583
[11] 2026Z20412

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink